

нормативно-правову базу, уміти організовувати просвітницьку діяльність та надавати первинну психологічну підтримку.

Таким чином, дисципліна «Протидія насильству в українському суспільстві» відіграє важливу роль у створенні безпечного освітнього середовища під час воєнного стану, оскільки сприяє формуванню у здобувачів освіти знань про природу насильства, способи його попередження та механізми захисту прав людини, розвиває культуру ненасильства, толерантності, психологічної стійкості та соціальної відповідальності, навчає способам профілактики булінгу, дискримінації та інших форм агресивної поведінки, створенню позитивного психологічного клімату в закладах освіти.

На наш погляд, подальші дослідження у цій галузі слід спрямувати на розробку інноваційних освітніх технологій профілактики насильства та вдосконалення підготовки педагогічних (науково-педагогічних) кадрів до роботи в умовах воєнного стану.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Кондель В. Роль дисципліни «Протидія насильству в українському суспільстві» у формуванні культури безпеки здобувачів вищої освіти. *Проблеми та інновації в математичній, цифровій, природничій і професійній освіті* : збірник матеріалів XX-ї Міжнародної науково-практичної інтернет конференції, м. Кропивницький, 23 жовтня 2025 року / Відп. ред. М. І. Садовий. Укладачі: М. І. Садовий, А. В. Бевз, О. М. Трифонова. Кропивницький: ІВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025. С. 170–173.

2. Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню) : Лист МОН України № 1/9-436 від 14 серпня 2020 р. URL: <https://surl.li/dntcbv> (дата звернення – 27.05.2026 р.).

3. Кодекс цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458) в редакції від 22.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення – 27.05.2026 р.).

4. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст. 35) в редакції від 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення – 27.05.2026 р.).

Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

КОРШЕВНІЮК Тетяна – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти Інститут педагогіки НАПН України

ОСОБЛИВОСТІ ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ З ХІМІЇ ДЛЯ НУШ

Актуальність проблеми проектування дидактичних матеріалів пов'язана з необхідністю модернізації навчально-методичного забезпечення навчання хімії на рівні базової середньої освіти відповідно до сучасних освітніх пріоритетів. Дитиноцентрованість як провідна ідея Нової української школи обумовлює використання засобів навчання, які забезпечують індивідуалізацію і гнучкість пізнавальних траєкторій, становлення суб'єктної позиції учня в навчанні та особистісний розвиток здобувачів освіти.

Державний стандарт акцентує увагу на компетентнісному потенціалі освітнього процесу, розвитку наскрізних умінь учнівства, реалізації інтегративного підходу в природничій освітній галузі [1]. Зазначене обумовлює оновлення змісту, структури й функцій дидактичних матеріалів з хімії відповідно до концепції Нової української школи.

Аналіз і узагальнення наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених (Н. Буринська, Л. Величко, М. Головка, О. Ляшенко, Л. Міронєць, А. Степанюк, О. Ярошенко, R. Mayer, D. Willingham та ін.) засвідчили багатоаспектність підходів до конструювання дидактичних матеріалів для природничої освіти учнів.

У дослідженні під дидактичними матеріалами з хімії розуміємо спеціально сконструйовану систему завдань, навчальних ситуацій, інструктивних матеріалів, схем, таблиць та інших носіїв навчального змісту, що забезпечують організацію активної пізнавальної діяльності учнів і досягнення очікуваних результатів навчання в межах чотирьох груп результатів природничої освітньої галузі. У запропонованому трактуванні акцент зроблено на організаційно-діяльнісній основі дидактичних матеріалів.

У контексті НУШ дидактичні матеріали виступають поліфункціональним інструментом організації компетентісно орієнтованого навчання. Охарактеризуємо їх функції.

Діяльнісно-конструктивна функція: дидактичні матеріали уможливають організацію різних видів навчальної діяльності учнів (пізнавальної, дослідницької, інформаційно-аналітичної, комунікативної, проєктної, рефлексивної тощо).

Компетентісна функція полягає в орієнтуванні змісту та структури дидактичних матеріалів на формування предметної хімічної і ключових компетентностей. Завдання мають стимулювати застосування хімічних знань у практичних ситуаціях, розвиток критичного і креативного мислення, уміння працювати з інформацією, ухвалювати обґрунтовані рішення, діяти відповідально, керуючись особистісною системою цінностей. Методичної ваги набувають завдання, пов'язані з реальними життєвими контекстами, екологічними викликами різного рівня, питаннями здоров'я і технологічних інновацій крізь призму хімічної науки.

Адаптивна функція передбачає урахування індивідуальних освітніх потреб і пізнавальних можливостей учнів, забезпечує індивідуалізацію навчання і реалізується диференціюванням навчального контенту і завдань за рівнем складності, варіативністю розв'язання відкритих завдань (можливість вибору способу діяльності), альтернативними форматами виконання.

Діагностувально-коригувальна функція детермінує спрямованість дидактичних матеріалів на формувальне оцінювання, за якого завдання дозволяють учителю отримувати інформацію про рівень сформованості знань, ціннісних ставлень, предметних і наскрізних умінь, а результат виконання завдань слугує основою для коригування процесу навчання.

Інтегративна функція пов'язана із забезпеченням внутрішньо-, міжпредметних і міжгалузевих зв'язків як умови формування в учнівства

цілісної наукової картини світу. Інтеграція у дидактичних матеріалах видів діяльності та проблематики посилює їх компетентнісний потенціал.

Мотивувальна функція ґрунтується на контекстуалізації завдань і посиленні їх особистісної значущості для учня, що стимулює його до пошуку власних способів розв'язання проблем.

Рефлексійна функція спрямована на розвиток здатності учнів аналізувати власний пізнавальний процес, виявляти прогалини у знаннях самостійно їх усувати, планувати свої навчальні дії, оцінювати результати та визначати шляхи вдосконалення навчального поступу.

Отже, ознаками сучасних дидактичних матеріалів з хімії є процесуальність, контекстність, практична спрямованість, адаптивність, варіативність, орієнтованість на формувальне оцінювання, що забезпечує цим засобам реалізацію функції інструментарію організації діяльнісного навчання хімії та досягнення освітніх результатів, визначених Державним стандартом.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.20 № 898. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP200898.html.

2. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. Кабінет Міністрів України. Розпорядження №988 від 14 грудня 2016 р.

Національний університет цивільного захисту України

КРИШТАЛЬ Аліна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін навчально-наукового інституту цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України.

ЦИМБАЛАРЬ Дмитро – студент навчально-наукового інституту цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ВПЛИВУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ДСНС

У сучасних умовах реформування системи вищої освіти України особливого значення набуває проблема формування професійної етики майбутніх фахівців сектору безпеки та цивільного захисту. Одним із ключових чинників цього процесу виступає академічна доброчесність як фундаментальна складова освітнього середовища та морального становлення особистості.

Мета дослідження – визначити вплив академічної доброчесності на формування професійної етики майбутнього офіцера ДСНС.

Формування професійної етики майбутнього офіцера ДСНС безпосередньо пов'язане із засвоєнням цих цінностей ще на етапі навчання. Академічна доброчесність виступає не лише як набір правил, а як механізм внутрішньої моральної регуляції поведінки, що трансформується у професійній діяльності